

РЕШЕНИЕ

№ 5753

гр. София, 09.11.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. IV-Б СЪСТАВ, в публично заседание на деветнадесети октомври през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Станимира Иванова

Членове: Райна Мартинова
Петър Милев

при участието на секретаря Йорданка В. Петрова
като разгледа докладваното от Петър Милев Въззивно гражданско дело № 20231100501282 по описа за 2023 година

Производството е по реда на чл. 258 - 273 ГПК.

С решение № 20061961 от 14.10.2022г., постановено по гр. д. № 3669/2020г. по описа на СРС, 69 състав, Главна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“ – МВР, е осъдена да заплати на Н. Б. Р. с ЕГН *****, на основание чл. 187, ал. 5, т. 2 ЗМВР, вр. чл. 179, ал. 1 ЗМВР, вр. чл. 178, ал. 1, т. 3 ЗМВР, сумата 1512,29 лева, представляваща дължимо за периода от 01.01.2017 г. до 31.12.2019г. възнаграждение за положен извънреден труд от 220,80 часа, след превръщането на отработените часове нощен труд в дневен труд, ведно със законната лихва, считано от 24.01.2020 г. до погасяването, както и на основание чл. 86 ЗЗД сумата от 204,68 лева, представляваща мораторна лихва за забава в плащането на възнаграждението за извънреден труд, дължима считано от първо число на месеца, следващ тримесечието, за което се отнася съответното вземане за възнаграждение за извънреден труд, или общо за периода от 01.04.2017 г. до 23.01.2020 г. **като е отхвърлен иска** за заплащане на извънреден труд за процесния период за горницата над уважения размер до пълния предявен размер от 1772,30лева /или за разликата от 260,01лв./, както и иска за мораторна лихва за забава за горницата над уважения размер до пълния предявен размер от 268,80лева /или за разликата от 64,12лева/. С решението е разпределена и отговорността за разноски.

Срещу решението е постъпила въззивна жалба с вх. № 25069293/20.10.2022г. от ответника по исковете Главна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“ – МВР в частта, с която исковете срещу него са уважени. Изложени са съображения, че решението е неправилно. Счита, че не е налице празнота в законодателството, поради

което неприложима се явявала разпоредбата на чл. 9 от Наредбата за структурата и организацията на работната заплата. По отношение на изплащането на нощния труд, полаган от служителите на МВР, приложими били чл. 179, ал. 1 и ал. 2 и чл. 187, ал. 3 и ал. 9 от ЗМВР, както и Наредба № 81213-776/29.07.2016 г. за реда и организацията и разпределянето на работното време, за неговото отчитане, за компенсирането на работата извън работното време, режима на дежурството, времето за отдых и почивките на държавните служители в МВР. Моли решението в неговата обжалвана част да бъде отменено, а предявените искове – отхвърлени. Страната претендира разноски.

В срока по чл. 263, ал. 1 от ГПК въззиваемият Н. Б. Р. е подал отговор на въззивната жалба, като я намира за неоснователна. Правилно районният съд счел, че е налице празнота в законодателството, поради което следвало да се приложи чл. 9 от НСОПЗ по отношение изплащането на нощния труд. В противен случай щяло да се стигне до поставяне на служителите от МВР в по-неблагоприятно положение спрямо останалите държавни служители и спрямо работниците и служители, работещи по трудово правоотношение. Моли решението да бъде потвърдено.

Първоинстанционното решение не е обжалвано в частта, с която е отхвърлен иска на Н. Б. Р. за заплащане на извънреден труд за процесния период за горницата над уважения размер от 1512,29 лева до пълния предявен размер от 1772,30 лева /или за разликата от 260,01лв./, както и иска за мораторна лихва за забава за горницата над уважения размер от 204,68 лева до пълния предявен размер от 268,80 лева /или за разликата от 64,12 лева/.

Софийски градски съд, като прецени събраните по делото доказателства и взе предвид наведените доводи на страните, приема за установено от фактическа страна следното:

Първоинстанционният съд е сезиран с искова молба с вх. № 2001561/24.01.2020 г. на ищеца Н. Б. Р., с която е предявил срещу ответника Главна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“-МВР обективно съединени искове с правно основание чл.187, ал.5, т.2, вр. чл.179, ал.1, вр. чл.178, ал.1, т.3 от ЗМВР и чл. 86 от ЗЗД за осъждане на ответника да му заплати сумата от 1772,30 лева, представляваща възнаграждение за извънреден труд през периода от 01.01.2017г. – 31.12.2019г., ведно със законната лихва от предявяване на исковата молба до окончателното изплащане, както и сумата от 268,80 лева, представляваща обезщетение за забава в размер на законната лихва върху главницата за периода от 01.04.2017г. до 23.01.2020г.

Наведени са твърдения, че ищецът е в служебно правоотношение с ответника и е държавен служител, като работното му време било на смени по 24 часа, изчислявано сумарно за тримесечен период, като включвало и полагането на нощен труд. За процесния период бил положен нощен труд около 1552 часа, който възлизал на 1618,35 часа след преизчисление с коефициент от 1,143. Това преизчисляване е довело и до 155,59 часа извънреден труд, които ответникът не бил заплатил. Поддържа, че неплатеното допълнително възнаграждение е в размер на 1772,30 лева, като е посочил конкретни периоди. Дължимо било и обезщетение за забавено плащане за периода от 01.01.2017г. - 23.01.2020 г. в размер на 268,80 лева, считано от 1 - число на месеца, следващ съответното тримесечие. Моли

ответникът да бъде осъден да заплати исковите суми, както и законна лихва върху главницата и направените по делото разноски.

В срока по чл. 131 от ГПК ответника Главна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“-МВР е подал отговор за исковата молба, като оспорва исковите като неоснователни. Не се оспорва твърдението, че ищецът е държавен служител в служебно правоотношение с ответника в процесния период, както и че е полагал труд на 24 часови смени, от които 8 часа нощен труд от 22,00 часа до 6,00 часа. Поддържа, обаче, че не е налице празнота в нормативната уредба относно определяне на размера на допълнителното възнаграждение на служителите в МВР за нощен труд. Продължителността на нощния труд за служителите на МВР била определена на 8 часа. Поддържа, че за служители по служебни правоотношения по ЗМВР не намира приложение Наредбата за структурата и организацията на работната заплата, респективно предвиденият в чл. 9 от Наредбата увеличаващ коефициент при определяне продължителността на нощния труд. Редът за организацията и разпределянето на работното време, отчитането му, компенсирането на държавните служители извън редовното време, режимът на дежурствата, времето за отдих и почивките на държавните служители били определени с Наредба 8121з-776/29.07.2016 г. на Министъра на вътрешните работи. В процесния период били издадени и заповеди на Министъра на вътрешните работи, с които е определен размерът на допълнителното възнаграждение за нощен труд, въз основа на които на ищеца е заплатен нощен труд в размер на 0,25 лв. на час. Навежда доводи за липса на основание за преобразуване и заплащане на нощния труд като извънреден, за което излага подробни аргументи. Прави възражение за изтекла погасителна давност. Моли предявените искове да бъдат отхвърлени. Претендира направените по делото разноски.

С определение от 27.10.2020г. районният съд е обявил за безспорни и ненуждаещи се от доказване фактите, че за процесния период между страните е съществувало служебно правоотношение, по силата на което ищецът е полагал труд на 24 часови смени при сумарно отчитане на работното време при тримесечен отчетен период.

Приобщени са по делото три броя служебни бележки, от които е виден размерът на полученото от ищеца брутно трудово възнаграждение за периодите 01.01.2017г.-31.12.2017г., 01.01.2018г.-31.12.2018г. и 01.01.2019г.-31.10.2019г.

От заключението на изготвената в хода на първоинстанционното производство съдебно - счетоводна експертиза се установява, че в исковия период ищецът е отработил 193 нощни смени, по време на които е положил 1544 часа нощен труд, като при преизчисление на положения труд при спазване на чл. 9, ал. 2 от НСОПЗ положеният труд е следвало да бъде увеличен с още 220,80 часа. Стойността на положените и неизплатени 280,80 часа извънреден труд, получени при приравняването на нощния труд към дневен за процесния период, е 1512,29 лева, а стойността на дължимото обезщетение за забавено плащане е в размерна 204,68 лева. За положения нощен труд на ищеца е изплатена сумата от 387,50 лева /по 0,25 лв. на всеки час/.

При така установената фактическа обстановка съдът намира от правна страна следното:

Съгласно чл. 269 от ГПК, въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта - в обжалваната му част. По въпросите относно правилността той е ограничен от посоченото в жалбата, като следи служебно за правилното приложение на императивна правна норма, както и за интереса на някоя от страните по делото или за интереса на ненавършилите пълнолетие деца /ТР № 1 от 09.12.2013 г. по т.д. № 1/2013 г., на ВКС, ОСГТК/.

В случая постановеното от районния съд решение е валидно и допустимо.

По същество на спора съдът приема, че в обжалваната част решението на Софийски районен съд е **неправилно**.

Съгласно разпоредбата на чл. 176 от Закона за МВР брутното месечно възнаграждение на държавните служители на МВР се състои от основно месечно възнаграждение и допълнителни възнаграждения. В разпоредбата на чл. 178, ал. 1, т. 3 от ЗМВР е указано, че на държавните служители се изплащат допълнителни възнаграждения **за извънреден труд**, а в чл. 179, ал. 1, пр. 2 от ЗМВР е предвидено, че на държавните служители се изплащат допълнителни възнаграждения **за полагане на труд през нощта** от 22,00 до 6,00 ч., като условията и редът за изплащането им се определят с наредба на министъра на вътрешните работи, а техният размер – с негова заповед.

В разпоредбата на чл. 187 от Закона за министерство на вътрешните работи е предвидено, че нормалната продължителност на работното време на държавните служители в МВР е 8 часа дневно и 40 часа седмично при 5-дневна работна седмица като за работещи на 8-,12 или 24-часови смени работно време се изчислява сумирано за тримесечен период, възможно е полагането на труд и през нощта между 22,00 и 6,00ч., като работните часове не следва да надвишават средно 8 часа за всеки 24-часов период; работата извън редовното работно време е допустимо до 70 часа на тримесечия и до 280 часа годишно като за работещите на смени този труд се компенсира с възнаграждение за извънреден труд за отработени до 70 часа на тримесечен период и се заплаща с 50% увеличение върху основното месечно възнаграждение.

На основание чл. 187, ал. 9 (нова ал. 10) от ЗМВР е издадена **Наредба № 8121з-776/29.06.2016 г.** за реда за организацията и разпределянето на работното време, за неговото отчитане, за компенсирането на работата извън редовното работно време, режима на дежурство, времето за отдих и почивките на държавните служители в Министерството на вътрешните работи, действала през исковия период. Съгласно наредбата положеният извънреден труд се заплаща съобразно разпоредбите на ЗМВР. Наредба № 8121з-776/29.06.2016 г. е отменена с решение от 10.12.2019 г. по адм. д. № 8601/2019 г. по описа на ВАС, обнародвано в Държавен вестник на 14.01.2020 г. Действала през процесния период е и **Наредба № 8121з-908/02.08.2018 г.** за условията и реда за изплащане на допълнителни възнаграждения на държавните служители за научна степен, за полагане на труд през нощта от 22, 00ч. до 06, 00ч., за полагане на труд на официални празници и за времето на разположение в сила от 14.08.2018 г., както и **Наредба № 8121з-1059/26.09.2019 г.** за условията и реда за изплащане на допълнителни възнаграждения на държавните служители за научна степен, за полагане на труд през нощта от 22,00ч. до 06,00ч., за полагане на труд на официални празници и за времето на разположение, влязла в сила на 04.10.2019 г. С тези

две наредби се въвежда правило, че се дължи допълнително възнаграждение за положения нощен труд от 22 до 6 часа. Нито една от посочените наредби не съдържа правна уредба за преизчисление на нощен труд към дневен такъв.

С оглед липсата на изрична правна регламентация, за да се отговори на въпроса дали е налице празнота в ЗМВР по въпроса относно преизчисление на нощния труд към дневен, то следва да се съобразят задължителни разяснения на Тълкувателно Решение № 1/2020 г. от 15.03.2023 г. по т.д. № 1/2020 г. на ОСГК на ВКС, в което е посочено, че при отчитане и заплащане на положените часове нощен труд от служители на МВР не са приложими разпоредбите на КТ и на Наредбата за структурата и организацията на работната заплата /в частност разпоредбата на чл. 9, ал. 2 от същата наредба/ и следва да се прилагат разпоредбите на специалния Закон за Министерството на вътрешните работи и на издадените въз основа на него подзаконови нормативни актове. Прието е, че ЗМВР не съдържа празнота относно продължителността на работното време на служителите в МВР, изразено в брой на часовете. Разпоредбата на чл. 187, ал.1 от ЗМВР е императивна и предвижда, че нормалната продължителност на работното време е 8 астрономически часа независимо от частта на денонощието, в която работният ден се разполага – в светлата или в тъмната част на деня, в последната хипотеза от 22 часа до 6.00 12 часа. Съпоставянето на разпоредбите на чл. 187 ал.1 от ЗМВР и на чл. 140 от КТ установява, че двата закона определят различна продължителност на нощния труд, като по-голяма е тази за служителите в МВР. Последното е разбираемо при съобразяване на спецификата на работата на служителите на МВР с оглед на функциите му, посочени в чл. 2, ал. 1 ЗМВР. Разпоредбите на чл. 179 и чл. 187, ал. 9 ЗМВР са делегиращи законови норми, които предвиждат условията и реда за полагане на нощен труд, включително отчитането му и заплащането да се извършват със съответните актове – наредба и заповед. С последната, представляваща индивидуален административен акт, се предвижда министърът на вътрешните работи да определя размера на възнаграждението за положен нощен труд. Обстоятелството, че в издадените от Министъра на вътрешните работи Наредби няма правило, което да е аналогично на това по чл. 9, ал. 2 НСОПЗ не се дължи на празнота, а е израз на волята на законодателя за служителите на МВР да не се създава норма за преобразуване на нощни часове в дневни. Основание в случая за прилагане на чл. 9 от НСОПЗ не съществува и поради обстоятелството, че трудовото правоотношение по КТ и служебното правоотношение по ЗМВР са насочени за защита на различни интереси – това по КТ е насочено към реализиране на частен интерес, а служебното правоотношение се реализира за осъществяване на държавна власт. При разработването и приемането на ЗМВР, законодателят е съобразил спецификата на служебните правоотношения и равенството на гражданите пред закона, като неблагоприятните последици от полагането на нощен труд от служители на МВР се компенсира със специфични механизми - допълнително възнаграждение за прослужено време – чл. 178, ал. 1, т. 1 ЗМВР, по- голяма продължителност на основен платен годишен отпуск /чл. 189, ал. 1 ЗМВР/, по-голямо обезщетение при прекратяване на служебно правоотношение /чл. 234, ал. 1 ЗМВР/, по – благоприятен режим за заплащане на извънреден труд /чл. 187, ал. 5, 6 и 7 ЗМВР/, липса на задължение за заплащане на осигурителни вноски и по – благоприятни условия за придобиване право на пенсия /чл. 69, ал. 2 КСО/, пенсиониране при условията на I – ва категория труд /чл. 69 КСО/ и др. Горното разрешение съответства и

на правото на ЕС, съобразно Решение по преюдициално запитване по дело от Съда на Европейския съюз № C-262/20 .

С оглед изложеното, съдът приема за неправилен извода на първоинстанционният съд, че е налице празнота относно продължителността на работното време на служителите в МВР.

Доколкото се установява, че не е налице основание да бъде приложена разпоредбата на чл. 9, ал. 2 от НСОПЗ относно правилата при сумарно отчитане на работното време и за трансформиране на нощните часове в дневни на работниците и служителите по трудово правоотношение, то предявеният главен иск се явява неоснователен. Неоснователен се явява и акцесорния иск за заплащане на обезщетение за забавено плащане. Поради несъвпадане на изводите на въззивния съд с тези на Софийски районен съд обжалваното решение следва да бъде отменено в обжалваната част и следва да бъде постановено друго, с което предявените иски следва да бъдат отхвърлени.

По отговорността за разноски:

С оглед изхода на делото, съдът приема, че разноските следва да се поставят в тежест на ищеца Н. Б. Р., който следва да бъде осъден да заплати на ответника по исковите сумата от 55,25 лева, представляващи направени от въззивника разноски за държавна такса, както и на основание чл. 78, ал. 8 от ГПК да заплати сумата от общо 200 лева, представляваща юрисконсултско възнаграждение за първоинстанционното и въззивното производство.

Водим от горното, съдът

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 20061961 от 14.10.2022г., постановено по гр. д. № 3669/2020г. по описа на СРС, 69 състав, **в обжалваната част**, с която Главна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“ – МВР, е осъдена да заплати на Н. Б. Р. с ЕГН *****, на основание чл. 187, ал. 5, т. 2 ЗМВР, вр. чл. 179, ал. 1 ЗМВР, вр. чл. 178, ал. 1, т. 3 ЗМВР, сумата 1512,29 лева, представляваща дължимо за периода от 01.01.2017 г. до 31.12.2019г. възнаграждение за положен извънреден труд от 220,80 часа, след превръщането на отработените часове нощен труд в дневен труд, ведно със законната лихва, считано от 24.01.2020 г. до погасяването, както и на основание чл. 86 ЗЗД сумата от 204,68 лева, представляваща мораторна лихва за забава в плащането на възнаграждението за извънреден труд, дължима считано от първо число на месеца, следващ тримесечието, за което се отнася съответното вземане за възнаграждение за извънреден труд, или общо за периода от 01.04.2017 г. до 23.01.2020 г., **както и в частта**, с която Главна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“ – МВР е осъдена да заплати на основание чл. 78, ал. 6 от ГПК по сметка на Софийски районен съд сумата от 110,49 лева, представляваща държавна такса върху уважените иски, както и сумата от 252,36 лева – разноски за експертиза, **като вместо това постановява:**

ОТХВЪРЛЯ исковите, предявени от ищеца Н. Б. Р. с ЕГН *****,

за осъждане на ответника Главна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“ – МВР да заплати на ищеца на основание чл. 187, ал. 5, т. 2 ЗМВР, вр. чл. 179, ал. 1 ЗМВР, вр. чл. 178, ал. 1, т. 3 ЗМВР сумата 1512,29 лева, представляваща дължимо за периода от 01.01.2017г. до 31.12.2019г. възнаграждение за положен извънреден труд от 220,80 часа, след превръщането на отработените часове нощен труд в дневен труд, ведно със законната лихва, считано от 24.01.2020г. до погасяването, както и на основание чл. 86 ЗЗД сумата от 204,68 лева, представляваща мораторна лихва за забава в плащането на възнаграждението за извънреден труд, дължима считано от първо число на месеца, следващ тримесечието, за което се отнася съответното вземане за възнаграждение за извънреден труд, или общо за периода от 01.04.2017 г. до 23.01.2020 г.

ОСЪЖДА Н. Б. Р. с ЕГН ***** да заплати на Главна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“ – МВР сумата от 255,25 лева, представляваща съдебни разноски в производството пред СРС и СГС.

Решението е окончателно и не подлежи на обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____